

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 5, 2014 [Назад](#) [Гол](#)

УДК 338.439.053.1

М. В. Шашина,

*доцент, кандидат економічних наук кафедри економіки і підприємництва,
Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*

І. І. Мрочко,

студентка кафедри економіки і підприємництва, Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», м. К

УДОСКОНАЛЕННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

М. V. Shashyna,

*Associate professor, candidate of economic sciences of Department of Economics and Business,
National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", Kyiv*

I. I. Mrochko,

Student of Department of Economics and Business, National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute", Kyiv

IMPROVING RESOURCE POTENTIAL OF THE CONFECTIONERY INDUSTRY

У статті проаналізовано сучасний стан ринку кондитерської продукції, проаналізовано ресурсний потенціал галузі та оцінено деяких його складових на ефективність використання матеріальних ресурсів. За допомогою запропонованої методики і ресурсного потенціалу буде визначено фактори на які доцільно звернути увагу задля покращення діяльності підприємств кондитерської галузі.

The article reviews the state of modern market of pastry products, resource potential of industry and influence of some his constitute efficiency of the use of material resources. With the help of an offered methodology the estimations of resource potential will measure f which are appropriated to pay attention for the improvement pastry industry enterprises activity.

Ключові слова: управління, потенціал, ресурси, інвестиції, кондитерська галузь.

Keywords: management, potential, resources, investments, pastry industry.

Постановка проблеми. Створення конкурентоспроможної та ефективної економіки України в перспективі значною мірою залежить від стану всіх без виключення галузей в тому числі і кондитерської. Ринок кондитерських виробів сьогодні інтенсивно розвивається в Україні. Неухильно зростає попит на солодощі серед населення, посилюються вимоги до якості та безпеки харчових продуктів, з'являються нові види товарів. Для виробництва кондитерської продукції використовують вітчизняні та імпортовані сировинні ресурси, проте зниження якості вітчизняних сировинних ресурсів, нестабільність та сезонна зміна цін, велика залежність від постачальників вимушують виробників підвищити ціну на продукцію. Залежно від масштабів виробництва та виду продукції близько 23 % собівартості складають затрати на енергоресурси [4]. Середня рентабельність кондитерського виробництва дорівнює приблизно 15-20%, близько 60% підприємств-респондентів оцінюють власну діяльність на ринку прибутковою, 30% працюють без збитку, та 10% підприємств є збитковими [4]. Попри те, що кондитерська галузь демонструє найкращі показники приросту харчової промисловості, важливим є збереження показника, а також оцінка всіх факторів що впливають на зміну в ефективності даної галузі. Одним з важливих чинників виведення даної галузі на нові ринки збуту та збільшення конкурентних позицій є забезпечення інвестиційної привабливості даної галузі. Також проблемою кондитерського виробництва є залежність його від потреби в матеріальних ресурсах, зокрема таких як забезпеченість зерном, цукровим буряком, тощо. Тому, важливим є обізнаність в потребах населення в кондитерських виробках, а як наслідок галузі кондитерського виробництва в наявності необхідних ресурсів. Вирішити дану проблему у короткостроковій перспективі, з огляду на особливості макро- і мікросередовища, складно. Отже, виникає потреба в реальній оцінці всіх сторін ресурсного потенціалу як наслідок визначення напрямів, в які необхідно мобілізувати власний капітал підприємства.

Аналіз публікацій та досягнень. Питанням розвитку ринку кондитерських виробів присвячені праці багатьох вітчизняних науковців. Зокрема О.С.Галушко досліджує тенденції розвитку кондитерських виробів та управління потоком створення цінностей в межах операційної системи компанії. Також ринку кондитерських виробів досліджує І.В. Лазебна. Такі науковці як Ю.В. Макогон та С.Т. Пашин зосередили свою увагу на транснаціоналізації виробничих підприємств кондитерської галузі. Однак, враховуючи той факт, що економіка України не є стабільною, то не можна говорити про сталість всіх проведених досліджень, і доречним є розвиток даної теми, а також постійне її дослідження з різних сторін та з урахуванням нових статистичних даних, що дають можливість для поглибленого вивчення і наукового обґрунтування даної проблематики.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження та аналіз ринку кондитерської продукції України, а також розв'язання методичних підходів до оцінки ресурсного потенціалу підприємств кондитерської галузі.

Виклад основного матеріалу. На даний момент кондитерська галузь займає особливе місце в харчовій промисловості та в економіці України в цілому. Вона динамічно розвивається, демонструючи порівняно високі темпи зростання. Так, обсяги реалізації продукції даної галузі зросли на 140,63%, у першому півріччі 2013 р становлять 6 млрд. 846.6 млн. грн., в порівнянні з відповідним періодом 2012 року – 2 млрд. 846.1 млн. грн., абсолютний приріст – 4 млрд. 002.5 млн. грн.. Кондитерські вироби досить популярні в Україні. Так за рівня споживання 7,4 кг на душу населення в рік, Україна є 8-ю у світі за споживанням кондитерських виробів на душу населення сьогоднішній день український ринок кондитерських виробів нічим не відрізняється від європейського – асортимент налічує майже 1000 найменувань, і 90 % його на вітчизняній продукції. Підприємство постійно інвестує в розвиток галузі близько 200 млн. дол. США щорічно. На провідних кондитерських фабриках проведено модернізацію виробництва, встановлено найсучасніші виробничі лінії. Значно підвищено технологічність та наукоємність виробництва.[5]

Однак, успішність галузі залежить не лише від кількості інвестицій та інноваційних впроваджень, не менш важливу роль грає вплив багатьох інших факторів, та наприклад, ресурсний потенціал підприємства, який являє собою сукупність взаємопов'язаних ресурсів, які використовуються для виробництва продукції [2,с. 36]. Величин потенціалу визначається обсягом окремих видів ресурсів (земельних, матеріальних і трудових), які перебувають у розпорядженні підприємства. Доцільно виокремлювати в ресурсного потенціалу матеріальні, нематеріальні, трудові, інноваційні, фінансові ресурси (потенціали) підприємства, а також методи управління та організації ефективного використання ресурсів підприємства (управлінський потенціал). Так, можна визначити ряд особливостей ресурсного потенціалу, які необхідно враховувати при формуванні стратегій зростання підприємств кондитерської промисловості України (табл.1):

Таблиця 1. Особливості ресурсного потенціалу підприємств

Особливість ресурсного потенціалу	Обґрунтування
Конкретне поняття	Певне управлінське рішення може вплинути на нього як позитивно так і негативно

Визначення рівня ресурсного потенціалу	Не арифметична сума всіх його складових, оскільки зміна всіх його компонентів повинна бути погодженою та збалансованою
Складові ресурсного потенціалу	Лише такі елементи, які змінюються за рахунок виконання певних стратегічних рішень
Змінність	Ресурсний потенціал підприємства є змінною величиною

* Розроблено автором на основі методичних матеріалів [3]

Оцінка рівня ресурсного потенціалу також потребує визначення умов, в яких здійснюється певний вид економічної або господарської діяльності підприємства. Методико-практичні положення щодо оцінки ресурсного потенціалу підприємства повинні базуватись на (див. рис.1):

Рис. 1. Методично-практичні положення щодо оцінки ресурсного потенціалу підприємства

Більшість авторів вважають необхідним не просто оцінювати ресурсний потенціал підприємства, а також проводити його аналіз за чотирма головними напрямками, фінансовий потенціал, збутовий потенціал, виробничий потенціал та інвестиційний потенціал. Саме такий розподіл дозволить не лише оцінити ресурсний потенціал можливі підприємства, а і виявити шляхи його покращення та найважливіші сфери інвестиційного впливу. Також є ще один підхід щодо оцінки ресурсного потенціалу. Він розглядає ресурсного потенціалу, як сумарний вплив матеріально-технічного та кадрового потенціалу на підприємство. Проте, на мою думку, перший підхід є більш глибоким та точним особливо для масштабних підприємств, так як включає в себе оцінку багатьох показників різних напрямів діяльності підприємства. У зв'язку з цим пропонуємо використати коефіцієнти змінності результатів відібраних показників.

Проаналізувавши літературу та практичні доробки дослідників у даному напрямку, можна визначити ряд показників, що будуть ключовими у процесі оцінки та ресурсного потенціалу (див. рис.2).

Задля більш об'єктивної оцінки ресурсного потенціалу пропонується провести експертну оцінку факторного впливу кожного обраного показника у межах окремим напрямку. Для цього необхідно розрахувати комплексний показник:

$$K_i = \sum W_{ij} \times \varphi, \quad (1)$$

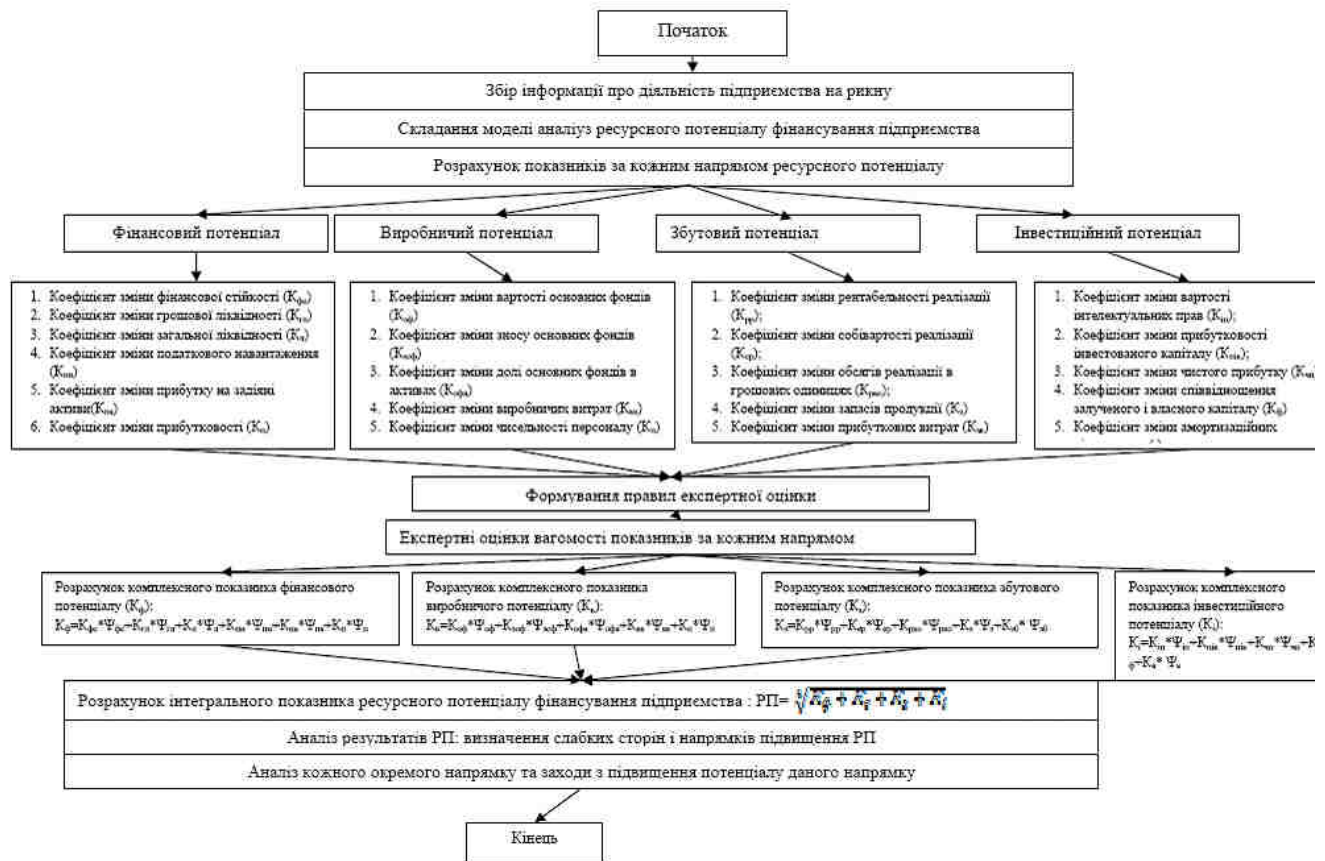

Рис. 2. Удосконалення методики оцінки ресурсного потенціалу підприємств кондитерської галузі України (5)

де K_i – комплексний показник i -ого напрямку; W_{ij} – значення j -ого показника i -ого напрямку; φ – питома вага j -ого показника за експертною оцінкою; На основі цього обраховується інтегральний показник ресурсного потенціалу фінансування підприємств:

$$РП = \sqrt[4]{K_1 \times K_2 \times \dots \times K_i} \quad (2)$$

де РП – інтегральний показник РП фінансування підприємств; $K_1 \dots K_i$ – комплексний показник потенціалу i -ого напрямку, i – кількість напрямків.

Апробацію даного підходу доцільним буде провести на таких підприємствах як Конті, АВК, Корпорація «Бісквіт-Шоколад», оскільки вони займають найбільшу частину кондитерських виробів України, так як вони є прибутковими і виправдовують доцільність своєї господарської діяльності (табл.2).

Таблиця 2. Показники фінансово-економічної ефективності кондитерських підприємств, тис.грн. [7]

Показник/ Компанія	Чистий дохід від реалізації	ЕВДТА	Чистий прибуток
Конті	3393051	588023	268343
АВК	3090077	304137	166868
Корпорація «Бісквіт-Шоколад»	1081853	102926	60053

В подальшому можлива оцінка ресурсного потенціалу за даною методикою на малих підприємствах, задля визначення їх слабких сторін та перспектив щодо подальшого розвитку.

Результат оцінки ресурсного потенціалу обраних підприємств показано в таблиці 3. Експертна оцінка проведена автором за шкалою від 1 до 5.

Таблиця 3. Результат розрахунку ресурсного потенціалу фінансування підприємств кондитерської галузі України

	Фінансовий потенціал	Виробничий потенціал	Збутовий потенціал	Інвестиційний потенціал	Ресурсний потенціал
«Конті»	2,8	1,42	4,23	2,09	2,434912
«АВК»	0,74	1,6	3,15	3,8	1,940267
Корпорація «Бісквіт-Шоколад»	3,11	0,97	0,82	1,01	1,257236

* Розраховано автором на основі формул (1), (2).

Проведені розрахунки показують, що «Конті» має найкращі складові ресурсного потенціалу, не дивно що вона являється 2 в Україні фабрикою по обсягах вироб кондитерських виробів. Приблизно на такому ж рівні знаходиться «АВК». Помітний значний відрив корпорації «Бісквіт-шоколад» від своїх конкурентів, що зумовлено масштабами виробництва. Варто відмітити значний інвестиційний потенціал «АВК», так як до 2013 року 25 % акцій компанії належало американському інвестфонду West Enterprise Fund. Загалом кожне з 3 підприємств на даний момент являється інвестиційнопривабливим, так як це підприємства з великою часткою ан українському ринку високими фінансово-економічними показниками. На даному етапі можна зробити такі висновки по підприємствах:

1. «Конті» є провідною кондитерською компанією України. Вона має бездоганну кредитну історію, та заручається підтримкою багатьох фінансових партнерів. Показники ресурсного потенціалу та всіх його складових знаходяться на високому рівні, тому для неї є важливим підтримання стабільності в своїй діяльності.

2. «АВК» потребує фінансових інвестицій для підвищення рівня ліквідності, державних пільг в оподаткуванні, тобто основний напрямок інвестиційної активності підприємства – це досягнення стійкості фінансового стану. Важливим є залучення нових, враховуючи те що американський інвестиційний фонд в серпні 2013 року виїхав з України.

3. Корпорація «Бісквіт-Шоколад» вже багато років не залучається підтримкою інвесторів, проте це не зважає їй зберігати досить високі показники діяльності на кондитерських виробів. Показники потенціалу є значно нижчими, чим в двох попередніх підприємствах, можливо саме відсутність інвестиційної підтримки наразі не дає повністю використовувати можливі ресурси корпорації.

Використана в статті методика оцінки ресурсного потенціалу підприємств кондитерської галузі дозволяє виявити слабкі місця компаній та обґрунтувати першу завдання щодо підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом галузі загалом:

- 1) відновлення ресурсної бази підприємств;
- 2) інтеграційний рух підприємств задля залучення інвестиційних ресурсів на вигідніших умовах;
- 3) збільшення міжнародного кола партнерів;

- 4) перехід на новий рівень управління діяльністю підприємств з використанням сучасних методів стратегічного планування;
- 5) збільшення ефективності взаємодії з органами державної влади з точки зору питань розробки необхідної нормативно-правової бази, програм підтримки галузі, ком
- 6) підвищення кваліфікації кадрового складу компаній;
- 7) забезпечення врахування інтересів підприємств, акціонерів та працівників.

Висновки. Розробка наступних кроків у розвитку економічної діяльності кондитерських підприємств України повинна виходити з наявності ресурсного потенціалу підприємств та його ознак, а саме – частинами ресурсного потенціалу підприємства можуть бути визнані такі види ресурсів, об'єми і структура яких змінюватиметься л рахунок прийняття необхідних стратегічних рішень. Провівши інтегральну оцінку найбільших підприємств кондитерської галузі було визначено загальний стан ресу потенціалу трьох найбільших підприємств в галузі. Проаналізувавши проведені розрахунки ми визначили прогалини в складових ресурсного потенціалу кожного підпри Також було визначено інвестиційну привабливість та загалом необхідність мобілізації коштв в певні сектори підприємств. На основі цього ми визначили першочергові за виконання яких призведе до підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом не лише підприємств, а і галузі вцілому. Зокрема це збільшення кола іноземних пар відновлення ресурсної бази підприємств, підвищення ефективності управління підприємствами за рахунок використання сучасних методів стратегічного планування та інші.

Література.

1. Бабалов Т.Р. Методика оцінки ресурсного потенціалу підприємств / Т.Р. Бабалов // Бізнес Інформ. – 2012. - №3. – ст. 119-122 – Бібліогр.: 5 назв
2. Бачевський, Б. С. Потенціал і розвиток підприємства [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Б. С. Бачевський, І. В. Заблудська, О. О. Решетняк. - К. : учбової літератури, 2009. - 398 с
3. Касьянова Н.В. Потенціал підприємства: формування та використання: підручник / Н.В. Касьянова, Д.В. Солоха, В.В. Морева, О.В. Белякова, О.Б. Балакай. – Дк Вид-во Цифрова типографія, 2012. – 257 с.
4. Державний комітет статистики [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
5. Офіційний сайт Асоціації Укркондрпром [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrkondprom.com.ua/>
6. Сайт державної підтримки українського експорту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrexport.gov.ua>
7. ТОВ "Український фінансовий сервер" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.smida.gov.ua

References.

1. Babalov T.R. (2012), "Metodyka otsinky resursnoho potentsialu pidpryemstv", Biznes Inform. vol.3, pp.119-122.
2. Bachevsk'kyj, B. Ye. (2009) Potentsial i rozvytok pidpryemstva [Потенціал і розвиток підприємства], Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraina.
3. Kas'ianova N.V., D.V. Solokha, V.V. Moreva, O.V. Bieliakova i O.B. Balakaj (2012) Potentsial pidpryemstva: formuvannia ta vykorystannia [Потенціал підприємства: формування та використання], Tsyfrova tyrografia, Donetsk, Ukraina.
4. State Statistics Service of Ukraine (2014), "Statistical information", available at: www.ukrstat.gov.ua (Accessed 14 Febryary 2014).
5. Ofitsijnyj sajт Asotsiatsii Ukrkondrprom (2014), "Statystychni dani" available at: <http://ukrkondprom.com.ua/> (Accessed 16 Febryary 2014).
6. State Export Support (2014), "Economic" available at : <http://www.ukrexport.gov.ua> (Accessed 17 Febryary 2014).
7. Ukrain's'kyj finansovyj server SMIDA (2014), "Bazy danykh" available at : www.smida.gov.ua (Accessed 26 Febryary 2014).

Стаття надійшла до редакції 13.04.

ТОВ "ДКС Центр"